

GEMİADAMLARININ HASTALANMASI, YARALANMASI YA DA ÖLÜMÜ HALİNDE ARMATÖRÜN SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN 55 SAYILI SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 6 Ekim 1936

Kanun Tarih ve Sayısı: 15.7.2003 / 4942

Uluslararası çalışma Bürosu Yönetim Kurulunun daveti üzerine 6 Ekim 1936 tarihinde Cenevre’de yaptığı yirmi birinci oturumunda;

Toplantı gündeminin ikinci maddesinde yer alan, gemiadamlarının hastalanması, yaralanması ya da ölümü halinde armatörün sorumluluğuna ilişkin bazı önerilerin kabulüne karar vererek;

Bu önerilerin bir Uluslararası sözleşme seklini alması gerektiğine hükmederek,

Armatörün Sorumluluğu (Hastalanan veya Yaralanan Gemiadamları) Sözleşmesi, 1936 olarak adlandırılacak olan aşağıdaki sözleşmeyi 1936 yılı Ekim ayının işbu yirmi dördüncü günü kabul etmiştir.

MADDE 1

- Bu sözleşme, Savaş gemilerinin dışında, bu sözleşmenin yürürlükte olduğu ülkede kayıtlı ve seyrüsefer halinde bulunan bir gemide istihdam edilen herkese uygulanır.
- Ancak, Uluslararası çalışma Örgütü üyesi bir ülke, gerekli gördüğü durumda, kendi ulusal yasa veya yönetmeliklerinde aşağıdaki kişiler açısından istisnalar getirebilir;
 - a. İstihdam edilen kişiler;
 - i. Kamuya ait olup ticarete kullanılmayan gemilerde;
 - ii. Kıyı balıkçılığı yapan teknelerde;
 - iii. Yük kapasitesi 25 tonilatodan az olan teknelerde;
 - iv. Ağaçtan yapılan ilkel yelkenli gemilerde;
 - b. Armatör dışındaki bir işveren tarafından gemide istihdam edilen kişiler;
 - c. Sadece limanlarda gemilerin tamiri, temizliği, yükleme-boşaltma işlerinde istihdam edilen kişiler;
 - d. Armatörün aile fertleri;
 - e. Kılavuz kaptanlar.

MADDE 2

- 1. Armatör;
 - a. İşe başlama tarihi olarak iş Sözleşmesi maddelerinde belirtilen tarih ile işin sona erdiği tarih arasında meydana gelen hastalık ve yaralanmadan;

- b. Bu hastalık ya da yaralanma sonucunda meydana gelen ölümden, sorumludur.
- Ancak, ulusal yasalar veya yönetmelikler, kişilerin;
 - . gemideki hizmeti dışında yaralanması;
 - a. hastalanan ya da yaralanan kimsenin kasten hatalı ya da kusurlu davranışı yüzünden yaralanması veya hastalanması;
 - b. ise giriş tarihinde hastalığını veya sakatlığını bilerek gizlemesi;
- gibi durumlar için istisnalar öngörebilir.
- Ulusal yasalar veya yönetmelikler, istihdam edilen kişinin ise başlama tarihinde sağlık muayenesini reddetmesi halinde hastalık ya da hastalığa bağlı meydana gelen ölümden dolayı armatörün sorumlu tutulmamasını öngörebilir.

MADDE 3

Bu sözleşme açısından armatörlerce yapılan tıbbî bakım ve maişet harcamaları :

- a. tıbbî tedavi ve yeterli teçhizat ile yeterli ilaç ve tedavi gereçleri,
 - b. iaşe ve ibate,
- giderlerini kapsar.

MADDE 4

- Armatör, hasta ya da yaralı olan kimse iyileşinceye veya hastalığı ya da işgöremezliği sürekli olarak kabul edilinceye kadar tıbbî bakım ve maişet ihtiyaçlarını karşılamakla sorumludur.
- Ancak, ulusal yasalar veya yönetmelikler, armatörün tıbbî bakım ve maişet ihtiyaçlarını karşılama sorumluluğunu hastalığın başlangıcından ya da yaralanma tarihinden itibaren 16 haftadan az olmayacak bir süre ile sınırlanabilir.
- Ayrıca, geminin kayıtlı olduğu ülkede, gemiadamlarına zorunlu hastalık sigortası, zorunlu kaza sigortası veya kazalar için çalışanlara tazminat verilmesini öngören bir sigorta sisteminin yürürlükte olması şartıyla ulusal yasalar veya yönetmelikler:
 - a. armatörün sorumluluğunun, hasta ya da yaralı olan kimse açısından bu kişinin sigorta veya tazminat sistemine göre tıbbî yardım almaya hak kazandığı tarihten itibaren sona ermesini,
 - b. armatörün sorumluluğunun, sigorta veya tazminat rejimi uyarınca, bu rejimlerden yararlanan kişilere tıbbî yardım sağlanması için yasada öngörülen tarihten itibaren, yabancı işçileri veya geminin kayıtlı olduğu ülkede ikamet etmeyen işçileri etkileyen sınırlamalar nedeniyle bu rejim dışında kalma hali hariç, hasta veya yaralı kişi söz konusu rejime tâbi olmasa dahi, sona ermesini öngörebilir.

MADDE 5

- Hastalık ya da yaralanma is göremezlikle sonuçlanırsa, armatör;
 - a. hasta olan ya da yaralanan kimseye gemide kaldığı sürece tam ücret ödemekle;
 - b. eğer hasta ya da yaralı olan kimsenin bakmakla yükümlü olduğu kimseler varsa, bu kimse, karaya çıktığı andan iyileşinceye veya bu hastalığı ya da işgöremezliği sürekli olarak kabul edilinceye kadar ücretin tamamını veya bir kısmını ulusal yasalar veya yönetmeliklerle belirlenen şekilde ödemekle;

sorumludur.

- Ancak, ulusal yasalar veya yönetmelikler, armatörün artık gemide bulunmayan kişi bakımından ücretin tamamını veya bir kısmını ödeme sorumluluğunu, yaralanma veya hastalığın başlangıç gününden itibaren on altı haftadan az olmayacak bir süreyle sınırlandırabilir.
- Ayrıca, geminin kayıtlı olduğu ülkede gemiadamlarına zorunlu hastalık sigortası, zorunlu kaza sigortası veya kazalar için çalışanlara tazminat verilmesini öngören bir sigorta sisteminin yürürlükte olması şartıyla ulusal yasalar veya yönetmelikler:
 - . armatörün sorumluluğunu, hasta ya da yaralı olan kimse açısından, bu kişi sigorta veya tazminat sistemine göre nakdî yardım almaya hak kazandığı tarihten itibaren sona erdirebilir.
 - a. armatörün sorumluluğu, sigorta veya tazminat rejimi uyarınca, bu rejimlerden yararlanan kişilere nakdî yardım sağlanması için yasayla öngörülen tarihten itibaren özellikle yabancı işçileri veya geminin kayıtlı olduğu ülkede ikamet etmeyen işçileri etkileyen sınırlamalar nedeniyle, bu rejim dışında kalma hali hariç hasta veya yaralı kişi söz konusu rejime tâbi olmasa dahi, sona erer.

MADDE 6

- Armatör, yolculuk sırasında hastalık ya da yaralanma sonucu karaya çıkan her hasta ya da yaralının ülkesine iade masrafını karşılamakla sorumludur.
- Hasta ya da yaralı kimsenin geri gönderileceği liman:
 - a. ise alındığı liman; veya
 - b. yolculuğun başladığı liman; veya
 - c. kendi ülkesinin bir limanı veya tâbi olduğu ülke; veya
 - d. yetkili makamın onayı alınmak kaydıyla armatör veya gemi kaptanı ile birlikte kendisinin kararlaştıracığı bir başka liman olmalıdır.
- Ülkesine iade masrafları, hasta ya da yaralının ulaşım ve yolculuk sırasındaki yiyecek ve konaklama masraflarını ve hareket gününe kadar olan masrafları kapsar.

- Eğer hasta ya da yaralı is yapabilecek durumda ise armatör, bu maddenin ikinci paragrafında söz edilen yerlerden birisine yönelmiş bir gemide ona uygun bir is sağlayarak ülkesine iade sorumluluğunu yerine getirebilir.

MADDE 7

- Armatör, ölümün gemide meydana geldiği durumlarda, armatör hesabına sağlık ve bakım hizmetlerinden yararlanma hakkına sahip olan kişinin kazada öldüğü durumlarda defin masraflarını karşılamakla sorumludur.
- Ulusal yasalar veya yönetmelikler, sosyal sigorta veya çalışanlara tazminat ödenmesi ile ilgili yasa veya yönetmeliklere göre ölen kişiye cenaze yardımı ödeniyorsa armatör tarafından karşılanan defin masraflarının bir sigorta kurumu tarafından kendisine geri ödenmesini öngörebilir.

MADDE 8

Ulusal yasalar veya yönetmelikler, bu sözleşmenin uygulandığı hasta, yaralı ya da vefat eden kişilerin gemide kalan eşyalarının Korunması için armatörün ya da temsilcisinin önlem almasını zorunlu kılar.

MADDE 9

Ulusal yasalar veya yönetmelikler, armatörün bu sözleşmeden doğan sorumlulukları ile ilgili anlaşmazlıkların hızlı ve masrafsız çözümünü sağlamak için hüküm koyabilir.

MADDE 10

Armatör, bu sözleşmenin, 4, 6 ve 7 inci maddelerinde öngörülen sorumluluklarından, bu sorumluluklar kamu makamları tarafından üstlendiği ölçüde muaf tutulabilir.

MADDE 11

Bu sözleşme ve bu sözleşme kapsamındaki yardımlarla ilgili ulusal yasalar veya yönetmelikler, tüm gemiadamlarına milliyet, ikamet yeri ve ırka bakılmaksızın eşit muamele yapılmasını sağlayacak şekilde yorumlanır ve uygulanır.

MADDE 12

Bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, armatörler ile gemiadamları arasındaki bu sözleşmenin sağladığı koşullardan daha iyisini sağlayan yasa, karar, teamül ya da anlaşmayı etkilemez.

MADDE 13

- Uluslararası çalışma Örgütü (ILO) Anayasasınının 35 inci maddesinde atıf yapılan topraklara ilişkin olarak bu sözleşmeyi onaylayan her ILO üyesi, onay belgesine;
 - a. İlgili üyenin, sözleşme hükümlerinde hiçbir değiştirme yapmaksızın uygulamayı taahhüt ettikleri toprakları,

- b. Sözleşme hükümlerinde değişme yapılacak topraklarla ilcil taahhütleriyle birlikte sözü edilen değişikliklerin detaylarını,
 - c. Bu sözleşmeye göre uygulama yapılmayacak toprakları ve bu durumlarda uygulanamama nedenlerini,
 - d. Kendi kararını kendi verecek topraklar konusunda beyanlarını ekleyebilirler.
- Bu Maddenin 1 inci paragrafının (a) ve (b) bentlerinde sözü edilen taahhütler, onamanın ayrılmaz kısımları sayılacak ve onama gücüne sahip olacaktır.
 - Her üye bu maddenin 1 inci paragrafının (b), (c) ve (d) bentleri gereğince daha önce yapmış olduğu bildirimlerin hepsinden veya bir kısmından, yeni bir bildirimle vazgeçebilir.

MADDE 14

Bu sözleşmenin kesin onama belgeleri Uluslararası çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir ve onun tarafından tescil edilir.

MADDE 15

- Bu sözleşme, sadece onama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edilen Uluslararası çalışma Örgütü üyesi ülkeler için bağlayıcıdır.
- Bu sözleşme, iki üyenin onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil tarihinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.
- Bu sözleşme, daha sonra, onu onaylayan her üye için, onay belgesinin tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 16

İki ILO üyesinin onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edildiğinde, keyfiyet derhal Genel Müdür tarafından tüm ILO üyelerine bildirilir. Diğer üyelerin onay belgelerinin sonradan tescili de yine bütün üyelere bildirilir.

MADDE 17

- Bu sözleşmeyi onayan her üye, onu ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir süre sonunda Uluslararası çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve Genel Müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra hüküm ifade edecektir.
- Bu sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan önceki fıkrada sözü edilen on yıllık sürenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörüldüğü şekilde feshetmeyen her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olur ve bundan sonra bu sözleşmeyi, her on yıllık süre bitiminde, bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilir.

MADDE 18

Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren, her 10 yıllık devrenin sonunda, Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu sözleşmenin uygulanması Hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunar ve konferansın gündemine sözleşmenin tamamen veya kısmen tadili konusunun konulup konulmaması hususunu inceler.

MADDE 19

- Konferansın, bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen tadil eden yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni sözleşme aksini öngörmediği takdirde;
 - a. Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması durumu, yukarıdaki 17 inci madde dikkate alınmaksızın ve tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak Kayıt ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirir.
 - b. Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu sözleşme üyelerin onaylanmasına artık açık bulundurulamaz.
- İşbu sözleşme, sözleşmeyi onaylayan fakat tadil edici sözleşmeyi onaylamayan üyeler için, mevcut şekil ve kapsamı ile yürürlükte kalacaktır.

MADDE 20

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinlerinin her ikisi de eşit derecede geçerlidir.